

Puurkaevude määruse nr 43 muutmine

Kersti Türk

Nõunik

Veeosakond, Kliimaministeerium

15.01.2026

Puurkaevu määrus nr 43

- kehtiva määruse pealkiri „Nõuded salvkaevu konstruktsiooni, puurkaevu või -augu ehitusprojekti ja konstruktsiooni ning lammutamise ja ümberehitamise ehitusprojekti kohta, puurkaevu või -augu projekteerimise, rajamise, kasutusele võtmise, ümberehitamise, lammutamise ja konserveerimise korra ning puurkaevu või -augu asukoha kooskõlastamise, ehitusloa ja kasutusloa taotluste, ehitus- või kasutusteate, puurimispäeviku, salvkaevu ehitus- või kasutusteate, puurkaevu või -augu ja salvkaevu andmete Eesti looduse infosüsteemi esitamise korra ning puurkaevu või -augu ja salvkaevu lammutamise teate vormid“
- koostati taristuministri määruse eelnõu uus terviktekst, seletuskiri tehti põhjalikum eelmisel korral
- väga pikk määruse pealkiri on muudetud oluliselt lühemaks „Puurkaevu ja –augu ning salvkaevu ehitamise nõuded ja kord“
- määruse ettevalmistamisel korraldati neli arutelu huvigruppidega ja neli põhjaveekomisjoni koosolekut, mitmeid tehnilisi nõudeid uuendati vastavalt ettepanekutele

Puurkaevu määrus nr 43

- määrus pidi algselt jõustuma 1. jaanuaril 2026. aastal, välja arvatud § 10 lõike 7 punktid 1 ja 2, mis oleksid jõustunud 1. jaanuaril 2028. aastal
- § 10 (7) Puurkaevu rajamisel tuleb järgida järgmisi tingimusi:
  - 1) puurkaevu lõplik manteloru paigaldatakse alles pärast seda, kui puurauk on tervikuna valmis puuritud;
  - 2) kui puurimise ajal on kasutatud ajutist juhttoru, tuleb see hiljemalt lõpliku manteloru paigaldamise ja tsementeerimise ajal eemaldada
- kahe vaidlusaluse punkti osas teeme läbi Euroopa Liidu tehnilise normi teavituse menetluse, võtame need praegu määrusest välja ja sõltuvalt teavituse tulemusest lisame hiljem
- teeme määruse ja seletuskirja seetõttu ümber ja kehtestame esimesel võimalusel siis nende kahe punktita (jaanuari lõpus eeldatavalt)

Puurimisettevõtete ettepanek Riigikogu keskkonnakomisjonile

- neli puurimisettevõtet esitasid 30.12.2024 Riigikogu keskkonnakomisjonile Ehitusseadustiku, halduskoostöö seaduse ja veeseaduse muutmise seaduse eelnõu (531 SE) kohta ettepaneku lisada eelnõusse 531 SE täiendav punkt, millega täiendada ehitusseadustiku § 126 lõiget 6 punktiga 2¹ järgmiselt: „2¹) nõuded puurkaevu või -augu ehitusprojektikohase sügavuse või puurimismeetodi kohta;“
- sellega anti valdkonna eest vastutavale ministrile õigus kehtestada määrusega nõuded kasutatavatele puurimismeetoditele
- ehitusseadustiku § 126 lõike 6 punkti 2 on muudetud ja sõnastatakse järgmiselt:
„2) puurkaevu ja -augu rajamise, ümberehitamise ja lammutamise nõuded ning nõuded ehitusprojektile, konstruktsioonile ja puurimismeetodile;“.

Lisandunud mõisted määruses (puurkaev ja puurauk)

§ 2

- mõiste „puurkaev“ on defineeritud ka ehitusseadustiku § 123 lõikes 1
- ja „puurauk“ ehitusseadustiku § 123 lõikes 2
- mõisted on lisatud määrusesse, et ei peaks neid otsima teistest õigusaktidest ja leiaks need kohe, ettepaneku tegid huvigrupid
- geoloogiline uuringupuurauk ja ehitusgeoloogiline puurauk jäävad välja puurkaevu määruse regulatsioonist
- maapõueseaduse § 4¹ alusel uuringupuurauk on käesoleva seaduse tähenduses üldgeoloogiliseks uurimistööks või geoloogiliseks uuringuks rajatav puurauk, mille abil selgitatakse maapõue geoloogilist ehitust ning hüdrogeoloogilisi ja hüdroloogilisi tingimusi, uuritakse maapõue kivimeid ja setteid ning nende lasundites sisalduvat vedelikku või gaasi

Lisandunud mõisted määruses (juhttoru) § 2

- juhttoru (nimetatud ka konduktoriks) on puurimistöode käigus maapinda puuritav ajutine toru, mille eesmärk on puuraugu toestamine puurimise ajal ja puuraugu vertikaalsuse tagamine
- juhttoru kasutatakse üldiselt ajutiselt abitoruna puurimistöodel
- puurimist alustatakse kõige jämedama projektis ettenähtud puuriga (rataspuur, puurkrooniga südamiktoru), see on vajalik ettenähtud juhttoru paigaldamiseks
- juhttoru ei kuulu puurkaevu püsivasse konstruktsiooni ning see eemaldatakse või jääb ajutiseks toetuseks puurimise etapil, kuid ei tohi täita lõplikku manteltoru funktsiooni

Lisandunud mõisted määruses (manteltoru) § 2

- manteltoru on puurkaevu konstruktsiooni element, mis jääb püsivalt maa sisse ja mille ümber luuakse tsementeeriv isolatsioonikiht
- manteltoru koos tsementatsiooniga tagab:
  - puurkaevu konstruktsiooni veepidavuse
  - võimaldab isoleerida kindlalt erinevad põhjaveekihi
  - kaitseb põhjaveekihti välise saastatuse ja veekihtide segunemise eest

Projekteerimisele eelnevad tegevused § 3

- enne puurkaevu või -augu projekteerimist peab projekteerija tutvuma puurkaevu või -augu kavandatava asukohaga kohapeal ning määrama puurkaevu või -augu asukoha täpsed koordinaadid
- lisandunud lõige 2: Projekteerija arvestab kohapealsel vaatlusel selgunud olusid ja tingimusi ehitusprojektis puurkaevu asukoha määramisel
- vastavalt ehitusseadustiku muudatusele puurkaevu- ja augu rajamisel loobutakse selle asukoha kooskõlastamise etapist (kohaliku omavalitsuse üksusega) enne projekteerimist
- ehitusseadustiku paragrahvi 126 lõike 6 punktist 4 jäetakse välja tekstiosa „puurkaevu või -augu asukoha kooskõlastamise“
- puurkaevu ja -augu asukoha kooskõlastamisel ei saa kohalik omavalitsus näiteks seada piiranguid puurkaevu sügavusele, konstruktsioonile ega kasutatavale veekihile ning nõudeid võetava vee kvaliteedile. Enne konkreetse puuraugu või -kaevu ehitusprojekti koostamist on see võimatu

§ 5 Nõuded puurkaevu või –augu ehitusprojekti kohta muudatused

Lõige (2) Puurkaevu või -augu ehitusprojekt peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 9) piirkonna hüdroteoloogiliste tingimuste kirjeldus. Välja jäi – *geoloogiline läbilõige*
- 10) puurkaevu või -augu sügavus, konstruktsiooni kirjeldus ja põhjendus ning kavandatava puurkaevu või -augu hüdroteoloogilise läbilõike joonis. Välja jäi – *geoloogilise läbilõike joonis*
- 12) puurkaevu või -augu ehitamisel kasutatavate ehitustoodete omaduste **detailed kirjeldused ja kogused**. Varem oli - *puurkaevu või -augu rajamisel kasutatavate ehitustoodete spetsifikatsioonid*
- 13) soojuskandvedeliku ja täitematerjalis kasutatavate kemikaalide omaduste **detailed kirjeldused**, kui rajatakse kinnise süsteemi soojuspuuraugud. Varem oli - *kui rajatakse kinnise süsteemi soojuspuuraugud, siis lisatakse projektile soojuskandvedeliku ja täitematerjalis kasutatavate kemikaalide ohutuskaardid*

§ 5 Nõuded puurkaevu või –augu ehitusprojekti kohta muudatused

Lõige (3) Puurkaevu ja -augu rajamise või ümberehitamise ehitusprojekti seletuskirja **esimesel leheküljel** esitatakse järgmised andmed:

- 1) kavandatav veevõtt (m^3 ööpäevas)
- 2) inimeste arv, kelle jaoks veevõtt puurkaevust on kavandatud
- 3) puurkaevu kasutamine avatud maasoojussüsteemina
- 4) kasutatav veekiht
- 5) puurkaevu paiknevus põhjaveevaruga alal või põhjaveemaardlal
- 6) puurkaevu või -augu paiknevus looduskaitseaduse alusel kaitstaval loodusobjektil;
- 7) maasoojussüsteemi puurkaevu või -augu sügavus
- 8) maasoojussüsteemi kavandatav võimsus

§ 7. Nõuded puurkaevu või -augu konstruktsiooni kohta

- lisandunud nõue: Puurkaevu või –augu konstruktsioon peab tagama looduses veepidemetega eraldatud erinevate veekihtide isoleerituse
- keelatud on segutüüpi puurkaevude (näiteks gdovi ja voronka veekihid on korraga avatud) rajamist, kuna konserveerituna võivad seda tüüpi puurkaevud soodustada voronka veekihi sooldumist soolasema gdovi veekihi põhjavee arvelt
- siluri-ordoviitsiumi veekompleksis võib korraga avada mitu veekihti. Siluri-ordoviitsiumi veekompleksis võib olla 4-5 veekihti ja need avatakse sageli korraga
- korraga võib puurkaevus avada veekihte, mis on välja eraldatud ühiste litoloogiliste tunnuste alusel, kuid kus veepide nende kihtide vahel puudub. Näiteks korraga võib avada kesk-alam-devoni pärnu veekihi ja siluri lubjakivimite põhjaveekompleksi ning kesk-devoni aruküla lademe liivakivimeid ja narva veekihti

§ 9. Puurkaevu või -augu konstruktsiooni muutmine puurimistöõde ajal

- ehitusprojektkohase põhjaveekihi piires võib rajatava puurkaevu või -augu konstruktsioon erineda tegeliku geoloogilise läbilõike ja hüdroteoloogiliste tingimuste tõttu ning seda ei loeta projekti oluliseks muudatuseks
- kui rajatava puurkaevu või -augu konstruktsiooni muudetakse puurimistöõde ajal nii, et muutub kasutatav veekiht, siis see loetakse projekti oluliseks muudatuseks. Kui esinevad ehitusseadustiku § 46 lõike 1 punktis 1 sätestatud asjaolud, tuleb puurkaevu või -augu ehitusprojekti muuta ja taotleda uus ehitusluba või esitada uus ehitusteatis
- EhS § 46 (1) Pädev asutus tunnistab ehitusloa kehtetuks, kui:
  - 1) ehitusloa taotlemise aluseks olnud ehitusprojekti muudetakse selliselt, et ehitise **olulised tingimused muutuvad oluliselt**, näiteks ehitise tuleohutus, energiatõhusus, kasutamise otstarve, mõjuvad koormused või ehitusloas märgitud muud **olulised tehnilised näitajad**;
- näiteks ordoviitsiumi-kambriumi veekihist kambriumi-vendi veekihti üleminek puurimise ajal on oluline muudatus. Samuti ordoviitsiumi veekihi asemel ordoviitsiumi-kambriumi veekihti puurkaevu rajamine on oluline muudatus

§10. Nõuded puurkaevu ja -augu projekteerimisele ja rajamisele, sealhulgas puurimismeetoditele (uus §)

- uus nõue: Pärast puurkaevu või -augu valmimist ei tohi erinevad veekihid olla koos avatud. Praktikas juba sellega arvestatakse
- puurkaevu kui põhjavee kättesaamiseks mõeldud rajatise puhul tuleb puurimismeetod ja -tehnoloogia valida mitte ainult tehnilise teostatavuse ja puurimise kiiruse järgi, vaid ennekõike põhjaveekaitse nõuete täitmise alusel
- iga puurimismeetod peab tagama puurkaevu või augu konstruktsioonile esitatud nõuete täitmise ja kontrollitavuse ning võimaldama hinnata kogu toru ulatuses usaldusväärset tsementeerimist
- puurimismeetodid ja nende kasutamise kriteeriumid erinevates tingimustes on kirjeldatud standardis EVS-EN 17522:2023 („Täidetud soojuspuuraukude projekteerimine ja ehitus“) lisa E, samad meetodid ka kooskõlastamisel olevas puurkaevude standardis („Wells for water extraction - Part 1: Design“ (prEN 18049-1))

§11. Ehitusloa ja ehitusteatise andmekoosseis

- määruse lisades olevad taotlusvormid on ära kaotatud
- ehitusloa taotluses ja ehitusteatises esitatakse järgmised andmed **lisaks üldnõuetele**:
- 1) kavandatava puurkaevu või -augu koordinaadid;
- 2) kavandatava puurkaevu või -augu tüüp;
- 3) kavandatav veevõtt (m^3 ööpäevas);
- 4) puurkaevu või -augu ehitusprojekti koostanud ettevõtja hüdroteoloogiliste tööde tegevusloa number majandustegevuse registris ning projekterija nimi, isikukood ja telefoninumber

§13. Puurimispäevik

- puurkaevu või -augu ehitamise kohta ei pea pidama ehituspäevikut, seda asendab puurimispäevik (määruse lisa 1)
- puurimispäevikusse tehakse kanne iga ehitamise päeva kohta. Kannetes kirjeldatakse kronoloogilises järjestuses iga päeva kohta ehitamise puurimistööd ja seda toetavad tööd
- puurimispäevik esitatakse ehitisregistrile koos kasutusloa taotluse või kasutusteatisega
- puurimispäevikusse kantakse puurkaevu või -augu asukoht, puurimismeetodi ja isolatsiooni tegemise kirjeldus, puurimissügavuse järgi puurimise ja manteltoru läbimõõt ning geoloogilise läbilõike kirjeldus, veetase maapinnast, tsementeerimismaterjali kogused, kasutatud puurimislahus ja puurkaevu või -augu konstruktsiooni kirjeldus, sealhulgas puurkaevu või -augu rajamisel kasutatud ehitustooted ja materjalid ning nende mahud

§ 15. Veeproovide võtmine puurkaevudest ja - aukudest

- pärast puurkaevu või -augu proovipumpamist korraldab puurkaevu või -augu puurinud isik veeproovide võtmise, mida teeb proovivõtja atesteerimistunnistust **põhjavee valdkonnas** omav isik või akrediteeritud katselabor, mille akrediteerimisulatuses selle valdkonna proovivõtumeetod on
- asjatundlikkuse tagamiseks reguleerib veeproovide võtmist keskkonnaministri 08. oktoobri 2019. a määrus nr 53 „Veeuringut teostava proovivõtja atesteerimise kord“. Põhjaveeproovide võtmise toimingud on sätestatud keskkonnaministri 3. oktoobri 2019. a määruses nr 30 „Proovivõtumeetodid“
- joogivee võtmiseks rajatud puurkaevust, mis ei ole ühisveevärgi osa, on lisatud uus näitaja **arsen**
- analoogselt fluoriidiga on arsen lisatud puurkaevu kasutaja huvides, arvestades viimastel aastatel tehtud arseeni sisalduse ja ulatuse hindamise hüdrokeoloogilisi uuringuid („Arseeni levik ja seda kontrollivad tegurid Tartumaa põhjavees“, Tartu Ülikool, E. Karro, R. Paat, M. Männik, EGF 9656) ning inimeste kaebusi joogivee kvaliteedis <https://fond.egt.ee/fond/egf/9656>

§ 16. Puurkaevu või -augu hooldusjuhend

- puurkaevude ja - aukude puhul on hooldusjuhendi esitamine kohustuslik
- kehtivas määruses on: Puurkaevu või -augu rajanud isik annab pärast puurkaevu või -augu rajamise lõpetamist selle omanikule puurkaevu või -augu hooldusjuhendi
- uues määruses on: Pärast puurkaevu või -augu rajamist esitatakse hooldusjuhend koos kasutusloa või –teatisega **ehitisregistrile elektrooniliselt** ehitusseadustiku kohaselt
- hooldusjuhendi koostab ehitise projekteerinud, ehitanud või muu selleks pädev isik
- hooldusjuhend tuleb koostada selliselt, et sellest juhindudes on võimalik mõistliku kulu ja pingutusega puurkaevu või -auku kasutada, tuvastada puurkaevu või -augu ja selle osade omadused ning nende säilitamiseks vajalik tegevus kogu ehitise kasutusea ajal

§ 18. Puurkaevu või -augu andmete Eesti looduse infosüsteemi kandmine

- rajatud puurkaevu või -augu andmed esitatakse Eesti looduse infosüsteemi kümne päeva jooksul puurkaevu või -augu rajamise lõpetamisest arvates
- puurkaevu või -augu andmete Eesti looduse infosüsteemi elektrooniliselt esitamise õigus on hüdroteoloogiliste tööde tegevusloale märgitud tööde eest vastutavatel isikutel
- enam ei ole vaja esitada Keskkonnaametile rajatud puurkaevu või -augu andmed elektrooniliselt Keskkonnaameti e-teenuste portaali kaudu või esitada andmeid määruse kohasel vormil. Keskkonnaamet ei sisesta ega registreeri enam andmeid Eesti looduse infosüsteemi
- määrusesse on lisatud puurkaevu või -augu kohta esitatavate andmete koosseisud, mis on kehtiva määruse lisa 4 vormil väikeste erinevustega. Lisatud on soojussüsteemi puurkaevu või -augu projekteeritud võimsus

§ 18. Puurkaevu või -augu andmete Eesti looduse infosüsteemi kandmine

- oluline muudatus on Ehitisregistri (EHR) ja Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmevahetuse automatiseerimine. Varasemalt täitis Keskkonnaamet EHRi esitatud puurkaevu või -augu ehitusprojekti põhjal andmed EELISe registris käsitööna
- määruse jõustamisega paralleelselt on tellitud IT-arendused, mis liidestavad kaks andmekogu:
  - etapp I tähtajaks 10. jaanuar 2026 EHR andmed kanduvad automaatselt EELIS töölauale
  - etapp II tähtajaks 15. november 2026 EHRi ja EELISe andmevahetuse kahe-suunalise liidestamine
- alates määruse jõustamisest esitatakse salvkaevude rajatiste andmed ainult EHRi ning täiendav hüdrokeoloogiliste andmete esitamine EELISesse ei ole nõutud

§ 23. Puurkaevu või -augu konserveerimine

- kehtiva määruse alusel on puurkaevu või -augu omanik või maaomanik kohustatud teavitama puurkaevu või -augu konserveerimisest kohalikku omavalitsust ja Keskkonnaametit kirjalikult 10 tööpäeva jooksul puurkaevu või -augu konserveerimise päevast arvastes
- uues määruses esitab omanik Keskkonnaagentuurile elektrooniliselt teate puurkaevu või -augu konserveerimise kohta kümne päeva jooksul puurkaevu või -augu konserveerimise päevast arvates
- ehitisregistris puudub selline ehitise seisund nagu konserveeritud, konserveeritud puurkaevude kohta jääb info ainult EELISesse
- põhjavee ja joogivee kaitse seisukohast on oluline, et sulgemata kaanega puurkaeve ei oleks

§ 28. Puurkaevu või -augu lammutamine

- **saastatuse** korral enne puurkaevu või -augu tsementeerimist **vajaduse** korral puurkaevu või -auku vesilahusega kloorida. Varem oli, et kloreerida Keskkonnaameti nõudel, nüüd projekteerija hindab vajaduse projektis
- täita puurkaevu või -augu õõs **isoleeriva** materjaliga. Varem oli, et täita puurkaevu vett andev osa vett läbilaskva materjaliga, jättes vett läbilaskvate kivimite taseme 2–3 meetrit allapoole puurkaevu manteltorude põhikolonni alumist osa ja täita puurkaevu ülejäänud õõs isoleeriva materjaliga

§ 29. Puurkaevu või -augu täieliku lammutamise teatise esitamine ja andmete koosseis

- puurkaevu või –augu lammutamise teatis on asendatud **täieliku** lammutamise teatisega vastavalt ehitusseadustiku üldnõuetega. Eraldi lammutamise teatist ei pea esitama
- teatise esitatakse kümne päeva jooksul puurkaevu või -augu lammutamistöõde lõpetamise päevast alates
- lisaks üldnõuetele loetletakse andmed, mis peavad olema täieliku lammutamise teatises

Puurkaevude ja -aukude standardid ja käsiraamatud

- Eestis on üle võetud kinniste maasoojussüsteemide Euroopa standard „EVS-EN 17522:2023“ „Täidetud soojuspuuraukude projekteerimine ja ehitus“
- kooskõlastamisel on Euroopa standard puurkaevude kohta „prEN 18049-1 Wells for water extraction Part 1: Design“
- uuendatud standard „EVS 847 – 1:2014. Veevärk. Osa 1 Veehaarded“
- puurkaevude ja –aukude rajamist ja hooldamist on kirjeldatud ka käsiraamatutes ja juhendites, näiteks „Puurija käsiraamat“ (koostaja Peep Kildjer, 2017, Eesti Geoloogia Selts)
- LIFE projekti CleanEST raames koostatud juhend „Juhend hüdrogeoloogiliste tingimustega arvestamiseks põhjavee seirel ja puurkaevude rajamisel, puhastamisel ning ümberehitamisel“ <https://fond.egt.ee/fond/egf/9858>
- „Juhend hajaasustuspäikeses paiknevate majapidamiste kaevude joogivee nõuetekohasuse saavutamiseks ja terviseohutuse tagamiseks“ <https://kliimaministerium.ee/merendus-veekeskond/vesi/uuringud-ja-aruanded#2020>

- Aitäh!
- Kersti Türk
- veeosakonna nõunik
- kersti.turk@kliimaministeerium.ee